

Verslag van de thema-avond 'Gezondheid' Onderwerp: ·Gezondheid – Participatie - Omgevingswet

Gastprekers: Van GGD Hart van Brabant: Renske Nijdam, Adviseur Milieu en Gezondheid, en Geke van Dick, Functionaris Gezondheidsbeleid. En Dr. Ignas van Bebber, chirurg van het Jeroen Bosch ziekenhuis.

Plaats: de Jachthoorn te Sint Hubert

Datum: 9 februari 2022

Aantal aanwezigen: 78

Bij binnenkomst krijgen alle aanwezigen een pakketje met artikelen over houtstook, vogelgriep en een bewerkte versie van het laatste hoofdstuk van het boek 'Het varken'.

Geert Versteegen, voorzitter van het Brabants Burgerplatform en vicevoorzitter van de Milieuvereniging Land van Cuijk, leidt de avond in met een uitleg over het hoe en waarom van deze avond.

Op 1 januari 2023 gaat de Omgevingswet in en mogelijk nog later. Deze wet komt in de plaats van 26 eerdere wetten, en beoogt de regels voor ruimtelijke projecten (als bedrijventerreinen en windmolenparken) en de leefomgeving (milieu, water, ruimtelijke ordening, natuur) te bundelen en te vereenvoudigen. Op zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk niveau worden omgevingsvisies ontwikkeld. De Nationale omgevingsvisie (NOVI) heeft 4 prioriteiten: 1) duurzame economie; 2) klimaat en energie; 3) sterke steden en regio's; 4) toekomstbestendig landelijk gebied (kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw). De provinciale omgevingsvisie wordt door elke provincie anders ingekleurd.

Voor ons van direct belang is de gemeentelijke omgevingsvisie. Met deze nieuwe wet worden de kansen voor burgers om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op de leefomgeving vergroot. Het is niet alleen meer aan de overheid om met plannen te komen, maar aan iedereen. Dus i.p.v. 'top down' ook 'bottom up'. Op de site van de overheid staat te lezen: *"De nieuwe wet zorgt voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Daarnaast wordt participatie bevorderd. Bijvoorbeeld door burgers en ondernemers zo goed mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van de leefomgeving."*

Die participatie is verplicht, maar.... vormvrij. Het is niet meer "nee, tenzij...", maar "ja, mits". Uiteindelijk moet er een omgevingsvisie liggen. Dat is meer dan een bestemmingsplan met een andere kaft. In de Omgevingsvisie moet "rekening gehouden worden met" de Europese principes: voorzorgprincipe, preventief handelen, bestrijding aan de bron en de vervuiler betaalt. En er is een motiveringsplicht. Om deel te kunnen nemen aan een dergelijk proces, is kennis nodig. Immers inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht.

Het uiteindelijke doel is om aan de nieuwe gemeenteraad een omgevingsvisie te presenteren voor het hele Land van Cuijk. Dat wordt een hele klus, waarbij het van belang is dat je in gezamenlijkheid probeert uit te gaan van bepaalde waarden. Er moeten criteria opgesteld en prioriteiten vastgesteld worden. Voordat we het gesprek aangaan over die gedeelde waarden, willen we eerst kennis delen. Daartoe worden er de komende maanden een paar bijeenkomsten gehouden. Dit is nodig om in samenhang een mening te kunnen vormen.

De eerste bijeenkomst, op 21 oktober 2021, had als thema 'water'.

De tweede bijeenkomst heeft als thema 'gezondheid'.

Met een PowerPointpresentatie schetsen Renske Nijdam en Geke van Dick een aantal aspecten van onze gezondheid en leefomgeving. Deze presentatie staat als flipchart op <https://www.mlvc.nl> onder 'Omgevingswet'. Op de Brabantse Omgevingsscan (<https://brabantscan.nl>) kan men vinden hoe men de leefomgeving in zijn of haar buurt ervaart. Eén opvallend punt uit de PowerPointpresentatie is dat in onze regio 1 op de 3 mensen zich zorgen maakt over zoönosen (infecties die van dieren op mensen kunnen worden overgedragen), waar in de rest van Noord-Brabant beduidend minder mensen zich daar zorgen om maken; Q-koorts en andere ziekten lijken daarin duidelijk een rol te spelen.

Na de presentatie kunnen de aanwezigen vragen stellen.

Wat kan de GGD specifiek voor ons betekenen in geval van bijvoorbeeld stankoverlast?

Individuele klachten kunnen bij klachtenlijnen worden ingediend (bijv. de milieuklachtenlijn of de stankapp: <https://www.stankopdekaart.nl/>). De GGD brengt de cijfers uit de Brabantse Omgevingsscan onder de aandacht van gemeenten en Provincie.

Wat te doen aan (de gevolgen van) houtstook?

Met elkaar bespreken. De gemeenten hebben weinig handvaten om te handhaven. De overheid wil niet 'achter de voordeur' ingrijpen.

Kun je stanken (bijvoorbeeld mest of olie) wel met elkaar vergelijken?

Nee. De stank in bijvoorbeeld Rotterdam (olie) is anders dan hier (mest), maar wat voor de een stank is, is dat voor een ander niet. Je kunt dus moeilijk bepalen waar de stank het grootste is.

Wat doet de GGD, naast het verzamelen van cijfers, zelf om slechte uitkomsten in positieve zin om te draaien?

Overleggen met gemeenten, omgevingsdiensten en waterschappen.

Hoe koppelt de GGD de gezondheid van mensen aan de gezondheid van het milieu?

Door mee te werken aan de opstelling van een gemeentelijke omgevingsvisie. In bijvoorbeeld de gemeente Son en Breugel heeft de GGD dat gedaan. Daar is vastgelegd dat geuroverlast maar een bepaald maximaal niveau mag hebben.

Wordt de GGD richting de omgevingsvisie serieus genomen door de gemeenten?

Dat verschilt per gemeente.

Kijkt de GGD ook naar de effecten van bestrijdingsmiddelen op de gezondheid?

Deze effecten zitten (nog) niet in de GGD-monitor. Wel wordt soms advies gevraagd aan de GGD.

Wat doet de GGD aan (het verlies van) de biodiversiteit?

Aandacht vragen voor het groen maken van de leefomgeving. Een groene omgeving is heilzaam voor de gezondheid.

Na de pauze spreekt dr. Ignas van Bebber in zijn 'Integrale Cijk op het Land van Cuijk' over wat stikstof(dioxide), ammoniakemissie, fijnstof, geur/odeur (of gewoon: stank) en luchtvervuiling betekenen voor onze gezondheid. Voor de oplossing van deze problemen is een integrale visie/aanpak nodig, waarvoor niet het eigen gelijk leidend is, maar óók aandacht moet zijn voor andere standpunten. Deze staat eveneens als tweede deel van de flipchart op de website van de MLvC.

Ook na deze presentatie is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Zijn er specifieke effecten te zien van het verdwijnen van nertsenfokkerijen?

Er is minder fijnstof geconstateerd.

Zijn er cijfers bekend over de relatie pesticiden-Parkinson in onze regio?

Nee.

Hoeveel procent van de antibiotica in het riool is afkomstig van de mensen en hoeveel van de landbouw?

Het antibioticagebruik in de landbouw neemt af, en die van mensen neemt toe, maar de verhouding tussen beide is niet bekend.

Wat is uw (van Bebbers) visie op bioqasinstallaties?

Daar weet ik te weinig van. Maar op basis van wat ik er van weet, ben ik geen voorstander.

Een discussiepunt was: willen we strenge(re) normen stellen voor onze gezondheid? Dat moeten – en kunnen – de gemeenteraadsleden (waarvan er 6 aanwezig waren op deze bijeenkomst) beslissen. Een voorbeeld is de verkoop in Boxmeer van bouwkavels vlakbij (10 meter) van percelen waar flink (gif) gespoten wordt. Wenselijk is dat er een afstand van ten minste 50 meter wordt aangehouden tussen bouwkavel en gewasperceel. Maar dat betekent dat een strook van 40 meter breed niet verkocht kan worden voor (woning)bouw. Wint de economie het hier van de gezondheid? Een ander voorbeeld is de geplande bouw van 400 vakantiewoningen aan, en de bijkomende verkeersstromen naar de Kraaijenbergse Plassen.

Maar, zo werpen gemeenteraadsleden tegen, de gemeenteraad doet al wat (o.a. ondertekening Schone Lucht Akkoord), en de mensen kunnen zelf ook wat doen (minder of geen vlees eten, wat vaker de fiets nemen enz.); alle kleine beetjes helpen immers.

Volgende bijeenkomsten:

Op 20 april is het thema 'natuur & landbouw'. Later is er nog een bijeenkomst met thema 'energie'.

We houden u op de hoogte.

12 februari 2022

Jan Reijnen, secretaris Milieuvereniging Land van Cuijk